

ONTVANGEN 23 OKT 2006

Archeologisch onderzoek Klaverstaat en Kievitlaan te Beilen

Inventariserend Veldonderzoek

GRONTMIJ ARCHEOLOGISCHE RAPPORTEN 125

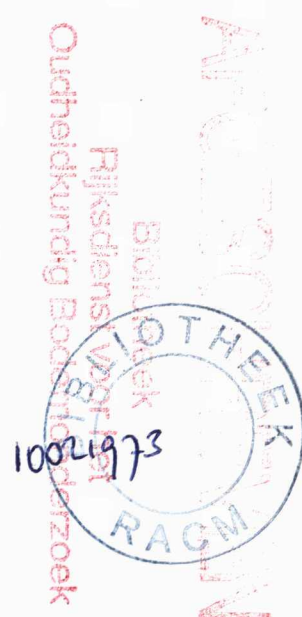
Definitief

ISSN 1573-5710

Opdrachtgever:
Woonservice Drenthe

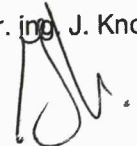
Grontmij Nederland bv
Assen, 22 september 2006

Grondmij 125.pdf

Verantwoording

Titel : Archeologisch onderzoek Klaverstaat en Kievitlaan te Beilen
Subtitel : Inventariserend Veldonderzoek
GRONTMIJ ARCHEOLOGISCHE RAPPORTEN 125
Projectnummer : DR 185913
Referentienummer : DR 185913
Revisie : 0
Datum : 22 september 2006

Auteur(s) : mevr. drs. L. Soetens en mevr. drs. M. Osinga
E-mail adres : laura.soetens@grontmij.nl
Gecontroleerd door : mevr. drs. M. Hopman
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door : dhr. ing. J. Knol
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Stationsplein 12
9401 LB Assen
Postbus 29
9400 AA Assen
T +31 592 33 88 99
F +31 592 33 06 67
E noord@grontmij.nl

Grontmij Nederland bv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of uit de toepassing van de gegeven adviezen.

Administratieve gegevens

Datum opdrachtverstrekking : Maart 2005

Opdrachtgever : Woonservice Drenthe

Uitvoerder : Grontmij Nederland bv
Mevr. drs. L. Soetens, mevr. drs. M. Osinga

Bevoegd gezag : Provincie Drenthe
dhr. dr. W.A.B. van der Sanden
provinciaal-archeoloog

Locatie : gemeente : Midden-Drenthe
plaats : Beilen
toponiem : Klaverstraat en Kievitlaan
RD-coördinaten : 230150/542450
230100/542380
230450/542290
kaartbladen : 17 B Beilen

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
1.1	Algemeen	5
1.2	Aanleiding.....	5
2	Bureauonderzoek.....	6
2.1	Werkwijze	6
2.2	Historische en huidige situatie	6
2.3	Bodem en geologie	6
2.3.1	Geologie.....	6
2.3.2	Bodemopbouw en geomorfologie.....	6
2.3.3	Bewoningsgeschiedenis.....	7
2.4	Archeologische waarden en verwachting	7
3	Karterend booronderzoek.....	8
3.1	Algemeen	8
3.2	Bodem.....	8
3.2.1	Kievitlaan	8
3.2.2	Klaverstraat	8
3.3	Archeologie.....	8
4	Evaluatie.....	9
4.1	Samenvatting en conclusie.....	9
4.2	Aanbeveling	9

Bijlage 1
Locatie plangebied

Bijlage 2
Locatie boringen

Bijlage 3
Boorprofielen

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Woonservice Drenthe heeft aan Grontmij Nederland bv opdracht gegeven tot het uitvoeren van een archeologisch onderzoek ten behoeve van woningbouw in Beilen. Het onderzoek vindt plaats op 3 locaties. Twee locaties bevinden zich aan de Kievitlaan en beslaan beide 1500 m². Een locatie ligt aan de Klaverstraat en heeft een oppervlakte van 5000 m².

Doel van het onderzoek is het verkrijgen van inzicht in de bodem en geologie van het plangebied en het opsporen en in kaart brengen van eventueel aanwezige archeologische vindplaatsen. Op basis van de bevindingen wordt een advies gegeven over eventueel aanvullend onderzoek.

1.2 Aanleiding

Het plangebied bevindt zich in de bebouwde kom aan de westkant van Beilen en is onder te verdelen in drie deelgebieden. De drie locaties worden begrensd door bestaande bebouwing en infrastructuur. De locaties zijn weergegeven in Bijlage 1.

Op de drie locaties zullen woningen worden gerealiseerd. De 2 locaties aan de Kievitlaan worden particulier uitgegeven en bebouwd. De locatie aan de Klaverstraat zal door Woonservice Drenthe worden bebouwd. Daarbij wordt ook de huidige Klaverstraat enigszins naar het noorden verplaatst.

2 Bureauonderzoek

2.1 Werkwijze

Ten behoeve van het bureauonderzoek is onder andere aandacht besteed aan de geologische/ geomorfologische alsmede bodemkundige aspecten van het plangebied en zijn archeologische gegevens geïnventariseerd. Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek is een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld. Deze verwachting is vervolgens in het veld door middel van het karterend booronderzoek getoetst.

2.2 Historische en huidige situatie

Het plangebied is in het verleden in gebruik geweest als weiland. De percelen waren omsloten door houtwallen. Dit is te zien op historische kaarten van rond 1850 en 1900. In de tweede helft van de vorige eeuw is er een woonwijk aangelegd. Op de locaties aan de Kievitlaan zijn de oude woningen reeds gesloopt. Aan de Klaverstraat bevindt zich nog een woning (nummer 11), de overige woningen zijn reeds gesloopt. De straat, die verplaatst gaat worden, is nog aanwezig.

2.3 Bodem en geologie

2.3.1 Geologie

De afzettingen in de ondergrond van het plangebied zijn ontstaan in het Pleistoceen. Het landijs in het Saalien heeft een grondmorene afgezet. Deze grondmorene is als keileem ontwikkeld, een zandige leem met Scandinavisch grind en stenen (Formatie van Drente). In het Weichselien is het keileemplateau sterk versneden door smeltwaterstromen. Deze smeltwaterdalen zijn later in het Weichselien deels opgevuld door fluvioperiglaciale afzettingen in de vorm van lokale erosieproducten van de keileem. Aan het eind van het Weichselien is het gehele gebied onder periglaciale condities bedekt met een laag dekzand (Formatie van Twente), bestaande uit lokaal verstoven keileem. In de omgeving van het plangebied is deze laag dunner dan 2 meter.

Holocene afzettingen bestaan in de omgeving van het plangebied uitsluitend uit restanten van veen, dat in het Holoceen in beekdalen en laagtes is ontstaan.

2.3.2 Bodemopbouw en geomorfologie

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom van Beilen. Het plangebied is derhalve niet bodemkundig gekarteerd. De bodems in de omgeving van het plangebied zijn ontwikkeld in lemig fijn zand. Het betreft veldpodzolen met een dikte van 0-30 cm. Mogelijk komen in een deel van het gebied ook klei-arme madeveengronden voor met een dikte van 15-50 cm op zand zonder podzolprofiel.

2.3.3 Bewoningsgeschiedenis

De bewoningsgeschiedenis van Drenthe gaat terug tot in de prehistorie, namelijk ongeveer 125.000 jaar geleden. Vanaf ongeveer 3400 v. Chr gingen de bewoners zich vast vestigen op landbouwbedrijven in dorpen. Veel van de huidige Drentse dorpen kennen sinds die tijd een continue bewoning, hoewel zij tot in de negende eeuw elke paar generaties werden verplaatst. In de Romeinse tijd was het gebied dunbevolkt.

Een belangrijke bestaansvoorwaarde voor vestiging was de aanwezigheid van water. Nederzettingen kwamen tot stand op de grens tussen de hooggelegen zandgronden en de vochtige beekdalen. Zo is Beilen ontstaan als een esdorp aan de Beilerstroom. Door grootschalige ontginningen van bossen op de zandgronden ontstonden heidevelden, doordat het bos zich niet kon herstellen. De daarop volgende plaggenlandbouw om de kwaliteit van de grond te verbeteren, leidde hier tot het ontstaan van een esdek, dat mogelijk resten van oudere nederzettingen afdekt.

2.4 Archeologische waarden en verwachting

Ten behoeve van het inventariseren van de archeologische gegevens is gebruik gemaakt van de gegevens uit het Archeologisch Informatiesysteem (Archis II) van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) te Amersfoort. In en in de directe omgeving van het plangebied zijn geen archeologische waarnemingen gemeld. In de ruimere omgeving van het plangebied zijn enkele waarnemingen daterend uit het Laat Neolithicum tot de Nieuwe Tijd bekend.

De Archeologische Monumenten Kaart (AMK) bevat een overzicht van belangrijke archeologische terreinen in Nederland. Het plangebied ligt op enige afstand van de oude dorpskern, die als terrein van hoge archeologische waarde is aangewezen (mon. nr. 14466).

Volgens de IKAW (Indicatieve Kaart Archeologische Waarden, uitgave van de ROB), heeft het plangebied een middelhoge kans op het aantreffen van archeologische resten. Deze mogelijke resten kunnen dateren uit het Laat Neolithicum tot de Nieuwe Tijd.

In het plangebied hebben in het verleden reeds woningen gestaan. Het is waarschijnlijk dat bij de aanleg hiervan eventuele archeologische resten verdwenen of beschadigd zijn.

3 Karterend booronderzoek

3.1 Algemeen

Het veldwerk is verricht op 22 maart 2005 door een archeoloog en een veldbodemkundige. Er zijn op beide locaties aan de Kievitlaan 2 boringen verricht, aan de Klaverstraat 5. De boringen zijn uitgevoerd met behulp van een edelmanboor met een diameter van 10 cm. De bodemprofielen zijn bodemkundig beschreven en relevante lagen zijn gezeefd op een 4-mm zeef. De vrijgekomen grond is geïnspecteerd op het voorkomen van archeologische indicatoren zoals fragmenten vuursteen, aardewerk, houtskool, bot, et cetera.

3.2 Bodem

3.2.1 Kievitlaan

Aan de Kievitlaan zijn op twee locaties boringen 1, 2 en 9, 10 uitgevoerd. De bodem in het plangebied bleek bij boring 1 en 2 tot 1,20 m beneden maaiveld uit ophogingslagen te bestaan. Daaronder is de oude bouwvoor nog wel te herkennen, maar erg rommelig van uiterlijk. In boring 1 is op een diepte van 1,80 tot 2,50 m beneden maaiveld een laag keileem aangetroffen.

Bij boring 9 en 10 is hetzelfde beeld; een ophogingslaag van 1,25 tot 1,40 m dik. Daaronder is in boring 10 een rommelige, donkere laag, de oude bouwvoor, aangetroffen. De overgang naar het gele zand hieronder is scherp. In boring 9 begint onder de ophogingslaag direct het gele zand.

Op beide locaties aan de Kievitlaan blijkt de bodem verstoord te zijn tot in de C-horizont, het gele zand.

3.2.2 Klaverstraat

In de Klaverstraat zijn 5 boringen uitgevoerd ten behoeve van archeologisch onderzoek; boringen 17 tot en met 21. In boringen 18 en 21 is onder de bouwvoor een duidelijk zichtbare inspoelingslaag (B-horizont) aanwezig. Hier is de bodem niet verstoord. Bij de andere boringen was de bodem vergraven tot in het gele zand (C-horizont).

3.3 Archeologie

Er zijn bij het veldonderzoek geen archeologische resten aangetroffen. De bodem is op een groot deel verstoord, daardoor is de kans op archeologische resten klein.

4 Evaluatie

4.1 Samenvatting en conclusie

Woonservice Drenthe heeft aan Grontmij Nederland bv opdracht gegeven tot het uitvoeren van een archeologisch onderzoek ten behoeve van woningbouw in Beilen. Het onderzoek vindt plaats op 3 locaties. Twee locaties bevinden zich aan de Kievitlaan en beslaan beide 1500 m². Een locatie ligt aan de Klaverstraat en heeft een oppervlakte van 5000 m².

Doel van het onderzoek is het verkrijgen van inzicht in de bodem en geologie van het plangebied en het opsporen en in kaart brengen van eventueel aanwezige archeologische vindplaatsen. Aanleiding voor het onderzoek is geplande woningbouw in het plangebied.

Uit het bureauonderzoek blijkt dat in het gebied archeologische resten kunnen worden verwacht uit het Laat Neolithicum tot de Nieuwe Tijd. Aangezien er in het gebied al woningen hebben gestaan is de kans klein dat er nog archeologische resten aanwezig zijn. Indien de bodem vergraven is, is de archeologische verwachtingswaarde laag.

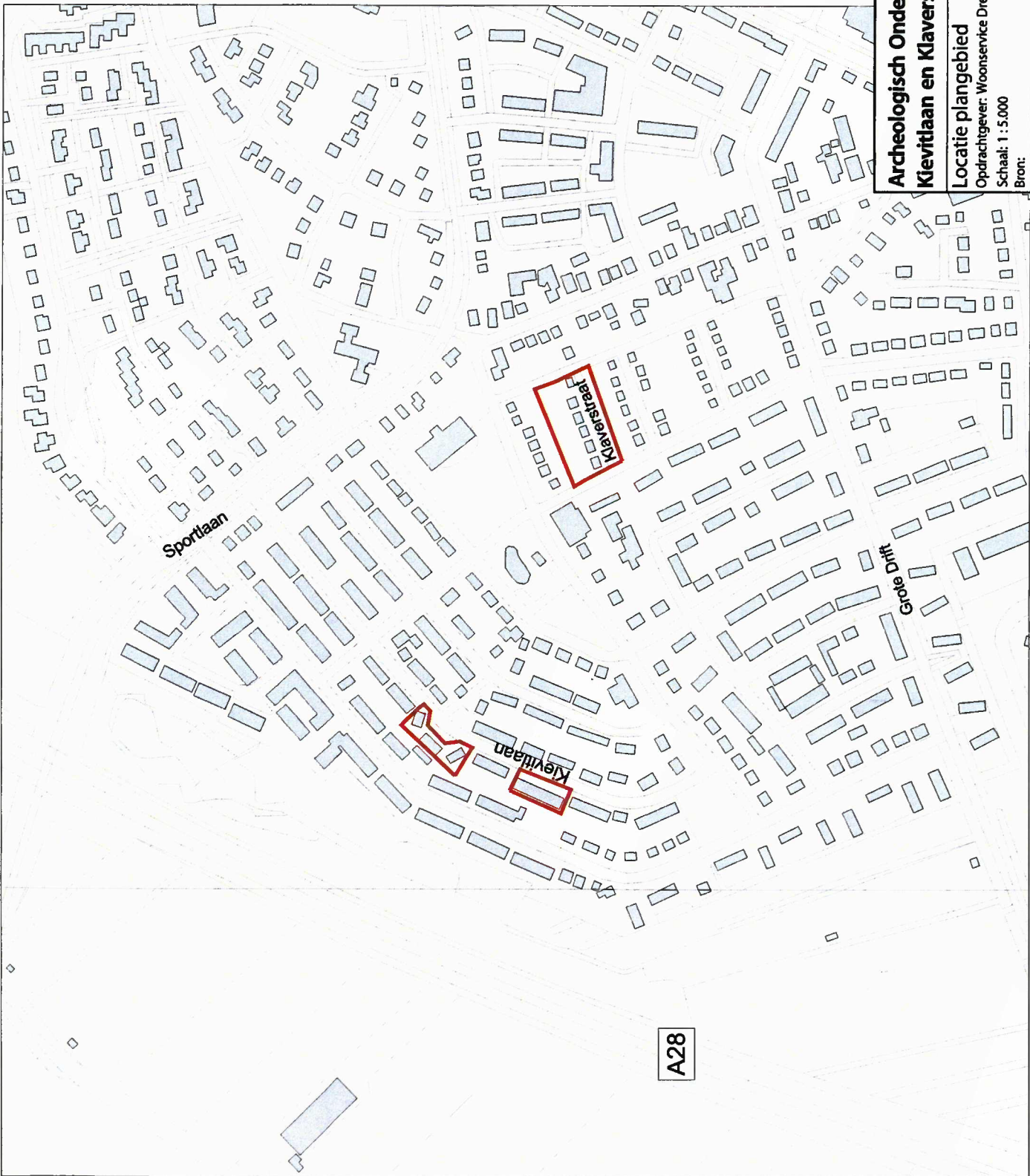
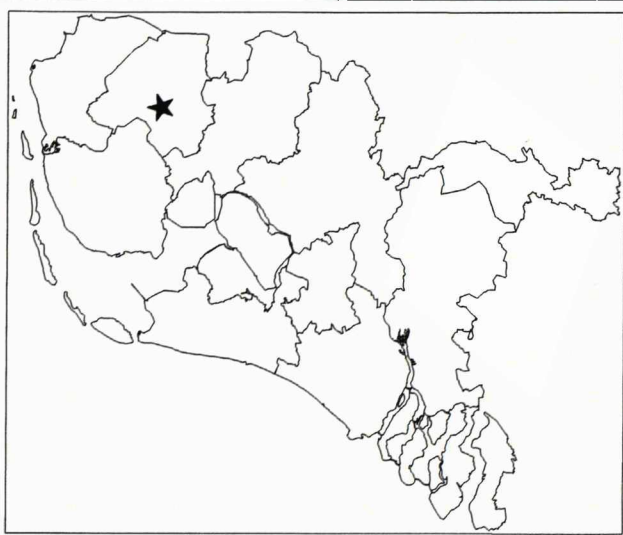
Tijdens het veldonderzoek zijn geen archeologische resten aangetroffen. Tevens was de bodem in een groot deel van het plangebied verstoord.

4.2 Aanbeveling

Naar aanleiding van de resultaten van het archeologische onderzoek kan worden geconcludeerd dat er geen aanleiding is om te veronderstellen dat zich binnen de plangebieden archeologische waarden bevinden. Hiermee lijken de plangebieden vrij van beperkingen ten aanzien van graafwerkzaamheden. Hoewel er geen beperkingen zijn tijdens graafwerkzaamheden, willen wij u erop attenderen dat het onderzoek is gebaseerd op een steekproef (overeenkomstig de richtlijnen). Indien tijdens de uitvoering onverhoopt archeologische resten worden aangetroffen, dient direct contact te worden opgenomen met het bevoegd gezag, de provinciaal archeoloog van Drenthe, dhr. dr. W.A.B. van der Sanden.

Bijlage 1

Locatie plangebied

Archeologisch Onderzoek Kieftlaan en Klaverstraat te Beilen

projectnummer: DR 185913	
versie 0	datum: 07-04-05
getekend LS	gecontroleerd MH

Locatie plangebied

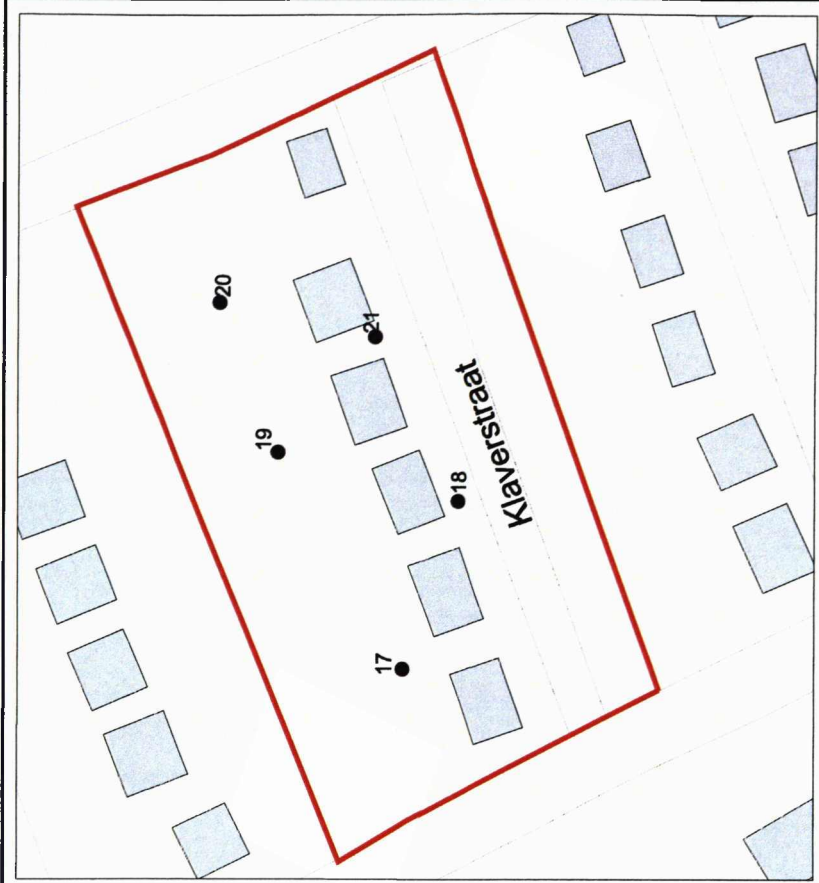
Opdrachtgever: Woonservice Drenthe

Schaal: 1 : 5.000

Bron:

Bijlage 2

Locatie boringen

Legenda

Boorpunten

- 0,5 m -mv (milieu)
- min. 2 m -mv (archeologie + milieu)

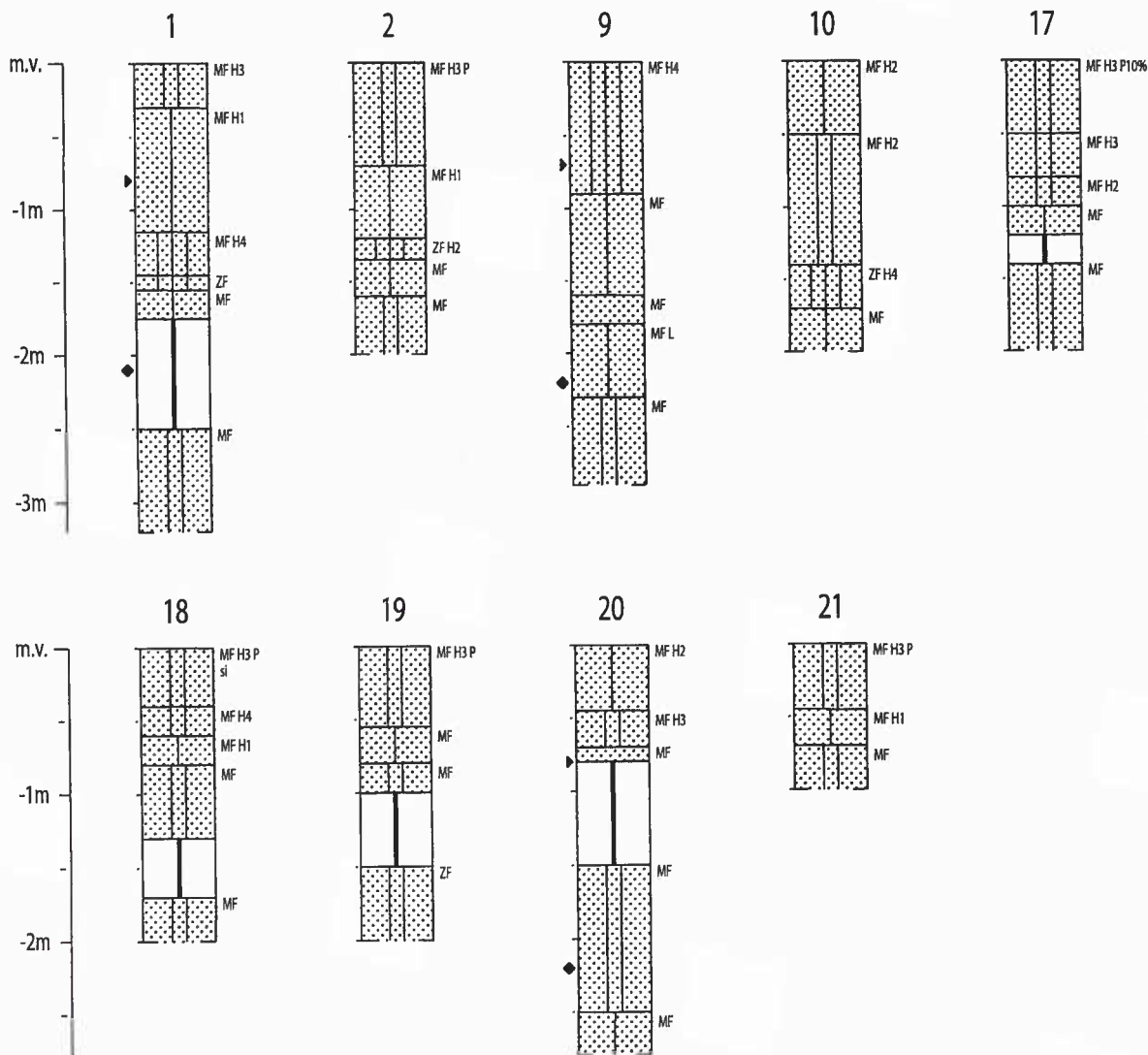
Archeologisch Onderzoek
Kievitlaan en Kloverstraat te Beilen

projectnummer: DR 185913		
Locatie boringen	Opdrachtgever: Woonservice Drenthe	
Opdrachtnummer: 07-04-05	Schaal: 1 : 1.000	
getekend LS	gecontroleerd MH	

Bron: Veldwerk Grontmij maart 2005

Bijlage 3

Boorprofielen

si sintels

voor verklaring van de boorprofieltekenen zie bijgaand verklaringsblad

project: KIEVITLAAN EN KLAVERSTRAAT TE BEILEN

opdrachtgever: WOONSERVICE DRENTHE

onderdeel: Boorprofielen

schaal: 1 : 50
 wijzigingen: get: acc: datum:
 code: d.d.: YH apr. '05

tekening nr: 01052037

order nr: 185913

bijlage nr: 3 in 1 bladen bladnr: 1

Minerale sedimenten

Indeling naar lutumgehalte (delen < 2 µm)
(voor waterafzettingen)

	zeer kleiarm zand	0 - 3%
	matig kleiarm zand	3 - 5%
	kleiig zand	5 - 8%
	zeer lichte zavel	8 - 12%
	matig lichte zavel	12 - 18%
	zware zavel	18 - 25%
	lichte klei	25 - 35%
	matig zware klei	35 - 50%
	zeer zware klei	> 50%

Indeling naar leemgehalte (delen < 50 µm)
(voor windafzettingen)

	zeer leemarm zand	0 - 5%
	matig leemarm zand	5 - 10%
	zwaar leemig zand	10 - 18%
	sterk leemig zand	18 - 33%
	zeer sterk leemig zand	33 - 50%
	zandige leem	50 - 85%
	siltige leem	> 85%

Veen

	veen
	kleiig veen
	zandig veen

Waterbodems

	water
	bagger / silt

Aanduidingen (gebruikt in combinatie met voorgaande indeling)

Indeling van zand naar korrelgrootte

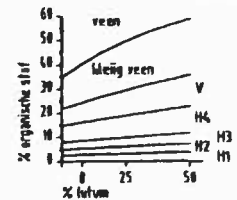
UF	uiterst fijn zand	MSO-cijfer	50 - 105
ZF	zeer fijn zand	-	105 - 150
MF	matig fijn zand	-	150 - 210
MG	matig grof zand	-	210 - 420
ZG	zeer grof zand	-	420 - 2000

Bijzondere afzettingen

LS	löss
KL	keileem
KZ	keizand
PZ	pre-glaciaal zand
PK	potklei

Indeling naar gehalte organische stof

H1	humusarm
H2	matig humeus
H3	zeer humeus
H4	humusrijk
V	venig

Toevoegingen

G	grindhoudend	L	gelaagd
P	puin	S	kalteklei
H	houtresten	F	ijzerconcreties
M	schelpen	C	kalkconcreties
W	rietwortels	O	ongerijpt

Grondwaterstand en hydromorfe kenmerken

	bovenkant gleyzone
	grondwaterstand met opname datum
	onderkant gleyzone

Peilbuis- en monstertrajecten

	grondwaterstand		ongeroid grondmonster
	peilbuis		geroid grondmonster
	filter		

Plaatsaanduidingen van boringen, peilbuizen en sonderingen

	1 plaats en nummer van boring		5 plaats en nummer van slubboring
	2 plaats en nummer van boring met peilbuis		6 plaats en nummer van sondering
	3 plaats en nummer van boring met twee of meer peilbuizen		7 plaats en nummer van boring met sondering
	4 plaats en nummer van boring tot 0.50m.-mv.		8 plaats en nummer van boring en sondering met peilbuis

www.grontmij.nl

Rijksdienst voor het Oudheidkundig
Bodemonderzoek - Bibliotheek

* 10021973 *

rsn: 100017386

bc:10021973

GRONT 125